

Emberbarát

biA NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET HETILAPJA

XVIII. évfolyam 41. szám

2022. július15. - 5782. támuz 16.

HETISZAKASZ

MÓZES IV. Bálák (בלק)

Mazel tov! Megszületik a baba, és mindenki boldog. Aztán jön a nagy kérdés: Mi lesz a neve? A nagymamának van egy jó ötlete, az anyósnak egy másik, és még ott vannak a szülők is. Nem tudjuk, milyen nevet adnak a szülők a gyermeknek, de azt tudjuk, hogy milyen nevet nem adnak! Például: Bálák. Ennek háláchikus oka van. Tilos egy gonosz nevet adni a gyermeknek, mert a gonosz nem maradhat fent, „a gonosz neve el fog tűnni”. Jogosan kérdezitek, ha a gyerek nem kaphatja a Bálák nevet, hogyan kaphatta a hetiszakasza a Bálák nevet? Ezzel éppen hogy örökre megőriztük a gonosz nevet. Lehetett volna másik címet adni a hetiszakasznak..., mint a Vájérá szakasznál.

A hászidizmus szerint Bálák neve nem a gonoszság megőrzése miatt maradt fent, hanem azért, hogy megőrizze a jót, ami belőle fakadt. Mert az elején Bálák átkokat „rendelt”, de nagy áldás lett belőle. Vannak áldások, melyekről azonnal lehet tudni, hogy áldás, úgy is éljük meg, és vannak áldások, melyek átkokként indulnak, mégis jó sül ki belőlük. Ezek az áldások a szokásosaknál is nagyobbak. Bileámtól is olyan áldások érkeztek, melyeket keresve sem találunk a Tórában máshol. Próféciaát a Messisásról, aki az egész világon uralkodni fog, Bileám szavaival: „fölszáll csillag Jákobból és feltámad kormánypálca Izraelben, összezúzza Móáb széleit és átfúrja Sész minden fiait.” Salamon király bölcsessége is visszaidézi majd ezt, mikor azt mondja: A fény jóra fordítja a sötétséget. Ez azért lényeges, mert már egy kis fény is nagy sötétséget oszlat el. De a hászidizmus továbbmegy, mikor azt mondja, ha valaki sötétséget kap, és fényt csinál belőle, az még sokkal erősebb, mint a normál fény. Ezért hívják a hetiszakaszt Báláknak. Emlékezünk rá, hogy az átkból áldás lett és a sötétség fénybe fordult. És figyeljük meg, maga Bálák hogyan bizonyítja ezt a tényt. Ki származik tőle? A moábita Rút, akitől Dávid király származik, akitől pedig a Messias származik. Úgy mondják, miután Bileám megáldotta Jákovot és leszármazottait, odafordult Bálákhoz és azt mondta, nézd, Bálák, utódaid között lesz Dávid, Izrael királya és a Messias király. És pontosan itt fordul a sötétség fénybe.

A fénynek nagyon fontos üzenete van. Mindannyiunk életében vannak válságok, nehéz, keserű, szenvedésteli pillanatok. Ilyen alkalmakkor könnyű szomorúságba és depresszióba zuhanni. A hetiszakasza azonban arra tanít, hogy fogadjuk el a válságot és átalakítsuk valami mássá, kovácsoljunk előnyt belőle, és fordítsuk javunkra. Ahogy a köznyelv mondja, ha citromot kapsz, készíts belőle limonádét. Például amikor valakinek nem megy jól az üzlet. Bezárhatja az egész vállalkozását, de azt is megteheti, hogy újraépítse. Amikor valakit elbocsájtanak az állásából, depresszióba eshet és átkozhatja a balsorsát, de azt is megteheti, hogy újjáépíti önmagát. Ez igaz az összes kínra, amit az ember elszenved. Tudjuk, hogy Isten a teljes jószág és kegyelem, tehát minden amit értünk tesz, akkor is ha rossznak látszik, a jóért van. Ez a hit lényege. Meglátni a jót a rosszban, észrevenni az áldásokat, és hamarosan eljön a megváltás, elmúlik a gálut összes kínja, eláraszt minket a megváltás fénye, a szenvedés napjai a boldogság, bőség és öröm napjaivá változnak!

Gut sábesz!

Chaim Shaul Glitsenstein Rabbi

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

BÁLÁK

Extrém bálványimádás

Az igazi szabadság nem azt jelenti, hogy mindent szabad

A hetiszakasz Bálák moábita király aggodalmával kezdődik: „Mikor látta Bálák, Cipor fia mindazt, amit Izráel tett az Emorival”. (4Mózes 22:2.) A zsidó néppel nagyon sok csoda történt. Azért, hogy elbizonytalanítsa őket, felbérelte Bileámot, a varázslót és prófétát, hogy jöjjön és átkozza meg őket.

Mózes második könyvében tanultunk egy másik idegenről, aki hallott a zsidó néppel történt csodákról: „Midőn hallotta Jitro [...] amit Isten tett Mózesrel és Izráellel”. (2Mózes 18:1.)

Két idegen, aki hallott a csodákról. Két reakció, mely egymástól nagyon távol áll. Az egyik jön, hogy együtt örüljön, és megpróbál részévé válni a csodának. A másik megpróbálja tönkretenni azt, ami neki nincs.

Ez emlékeztet a régi orosz mondásra a két szomszédról. Borisznak volt egy tehene és Ivornak nem. A mesebeli tündér meglátogatta Ivort, és megígérte, hogy teljesíti a kívánságait. Az igazságtalanság érzése, a tehén hiánya miatt azt kívánja a tündértől, hogy „öld meg Borisz tehenét!”.

Sokszor két ember ugyanabban a szituációban teljesen eltérően viselkedik. A halál egy családot közelebb hozhat az Örökkévalóhoz, vagy haragjukban eltávolodnak Tőle. A gyerekeknevelés nehézségei sok házasságot összehoznak, másokat tönkretesznek. A lista nagyon hosszú.

Egy lépéssel továbbmenve milyen gyakran láthatunk gazdag embereket megkeseredve a sorsuktól és szegényeket mindig mosolyogni. Egészséges emberek sülyedhetnek depresszióba, és fizikailag sérültek lehetnek lelkiileg teljesen kiegyensúlyozottak.

Egy dolog világossá válik. Életünk nagy döntéseit, a magatartásunkat, lelkiállapotunkat nem az határozza meg, hogy mi zajlik rajtunk kívül, hanem inkább az, ahogyan látni akarjuk az eseményeket, ahogyan reagálni akarunk rájuk. Nem mi osztjuk a lapokat, de mi döntjük el, hogy hogyan játsszunk.

Építhetünk, vagy rombolhatunk. A miénk a végső döntés.

Mivel Bileám nem tudta sikeresen megátkozni a zsidó népet, azt tanácsolja Báláknak, hogy vigye őket bünbe. Ezzel eltávolíthatja őket az Örökkévalótól. Ez vezet a hetiszakasz végén ahhoz, hogy a nép csatlakozott a Báál Peort imádókhoz.

Báál Peor imádása szokatlan módon történt. Az ember a szükségét a bálvány előtt vagy a bálványra végezte. A Gemará (Szanhedrin 64.) beszél egy emberről, aki meg akarta mutatni ennek a bálványimádásnak az értelmetlenségét. Szükségét végezve a bálvány orrát használva törölte meg magát. Soha ezelőtt senki sem szolgálta a bálványt ilyen jelentőségteljesen – áradozott a pap.

Mi állt a bálványimádás ilyen furcsa módja mögött? Hogyan lehet, hogy az a generáció, mely megtapasztalta a csodákat a sivatagban, mely megízlelte az Örökkévaló közelségének édességét, képes volt egy ilyen beteges bálványimádásra vetemedni?

A Ruách háchájim (Pirké ávot 3:3.) rámutat Báál Peor mibenlétére. Ádám bűne alapvetően változtatta meg a világot. Ahogy Ádám részévé vált a bűn, és lett egy belső késztetése a bűnbeesésre, ugyanúgy a világ is a jó és a rossz keverékévé vált. Az ember feladata a választás, a rossz megtagadása és a jóhoz való ragaszkodás.

Így bánunk a „megátkozott” földön termett étellel. A test kiválasztja a „jót”, azokat a részeket, amelyre a testnek szüksége van, a többit eltávolítja. Az „áser jácár” áldásban, melyet testi szükségleteink elvégzése után mondunk, az utolsó szavak ezek: az Örökkévaló cselekedetei csodálatosak. Ez a csoda vonatkozik a test azon képességére, hogy kiválassza, amire szüksége van és eltávolítsa a szükségtelent.

Mikor Izrael népe mannat evett, az égi ételt, nem kellett a testnek semmit eltávolítania. Az égből jövő manna, melyet bűn és az azt követő átok nem befolyásolt, tökéletesen jó volt. Nem volt „rossz”, amit a testnek ki kellett volna választania. Miután a világ átalakult, és minden a jó és a rossz keveréke lett, a gonosz erők deviáns és dacos szolgálata komoly kihívás lett. Mi tudja a hamisítatlan rosszat szolgálni? Báál Peor! A test eltávolított minden jó vonást. Ami maradt, a 100 % rossz bűze.

Báál Peor a nyílt háború az Örökkévaló ellen. Harc ellene. Törekvés a rossz jelenlétének elterjedésére. Izrael népe, aki úgy érezte, hogy erővel vitték az Örökkévaló szolgálatába, kereste az utat a másik végletbe. Báál Peorhoz csatlakozott.

Rav Chájim Shmulevitz magyarázata rámutat, hogy ez a bálványimádás sokkal közelebb áll hozzánk, mint gondolnánk. Olyan társadalomban élünk, ahol minden szabad. Minden torz viselkedést alternatív életformának titulálunk. Semmi sem szent. Mindent kitergegethünk. Vagy ahogy a Beatles énekelt: „Miért nem az utcán csináljuk?”

Mi az a néhány terület, ahol meghúzzuk a vonalat. A „Hagyd ki ebből az anyámat!” az egyik és a vallás, az Örökkévaló a másik. Amikor semmi se szent, még marad egy kis tisztelet az Örökkévaló iránt.

Mikor valaki valóban mindent kitergeget, hogy megmutassa, semmi sem szent, akkor mit tesz? Báál Peor. Az egész szolgálat arról szólt, hogy minden értéket lealacsonyítson. Vedd az istened, és könnyíts magadon rajta. Ha ezt megteszed, mindent megtehetsz. Semmi sem szent. A szobor orrának használata a tisztálkodáshoz ezt az elméletet még magasabb szintre emeli. Ha egyszer ezt valaki megteszi, el lehet-e várni tőle, hogy átadja a buszon a helyet egy idősebb embernek? Nyilvánosan túrod az orrod? Szabad vagy! Bármit megtehetsz, amit akarsz!

Izrael népe, amely közel volt az Örökkévalóhoz, amely érezte az Ő állandó figyelmét és ellenőrzését, korlátozva érezte magát. Számára Báál Peor, a szabadság jelképe nagy vonzóerővel bírt.

Észre kell vennünk, hogy az egyetlen igazi szabadság abból származik, ha kontrolláljuk magunkat, ragaszkodunk a „Torát chájim”-hoz, az életre vonatkozó útmutatásokhoz, melyet a Minden Élet Forrása adott nekünk.

Szerző: **Rabbi Yisroel Ciner** Forrás: **Torah.org** Fordította: **G. Sz.**

Megjelent: **Forrás – 2012. július**

HETI SZIDRA

BÁLÁK

Egy potenciális számár

„És az Örökkévaló megnyitotta a számár száját és ő mondja Bileámnak: mit tettem neked, hogy megütöttél engem immáron háromszor? Mondá Bileám a számárnak: mert csúfot üztél belőlem. Lenne csak kard a kezemben, meg is ölnélek. A számár meg azt mondta Bileámnak: A te szamarad vagyok, rajtam szamaragolsz régtől fogva, mindmáig. Szoktam-e ilyet tenni teveled? Bileám : nem” (Bámidbár, 22, 28-30).

Bileám, az egyszerű kuruzsló, egyszerre csak prófétává lép elő, hogy a világ népei ne mondhassák: ha nekünk is megadatott volna, hogy olyan prófétánk legyen, mint Mózes! S ekkor jön a mezopotámiai kuruzsló, számárháton, hogy a moabita király parancsára, nagy jutalomért, kiátkozza a határhoz közeledő izraelitákat.

Útközben esik meg vele az az érdekes eset, hogy nöstény számara száját nyit és vitába száll gazdájával.

A továbbiakban a beszélő számárról lesz szó.

Küldetése helyére menvén, az úton, Bileám számara Isten angyalát pillantja meg, aki kivont karddal állt meg előtte. Az oktalan állat látja az angyalt, míg Bileám, a „próféta” nem lát semmit. A számár megpróbál kitérni az angyal elől, majd amikor ez nem megy, mivel szűk ösvényen halad, odaszorítja Bileám lábát egy kerítéshez. Miután ily módon sem képes kitérni, lefekszik Bileám alatt. Az meg dühében ütlegelni kezdi a szamarat, s akkor zajlik le a fenti „párbeszéd”.

* * *

Bileám számara nem az első és nem is az egyetlen állat a Bibliában, mely ember-módon megszólal. Megelőzte őt a kígyó az Éden-kertben, mely Évát csábította a bűnre. Erre az esetre egyébként olyan magyarázat született, miszerint a kígyó volt az állatok között a legokosabb (legfurfangosabb), s eredetileg tudott is beszélni, csak vétke folytán veszítette el ezt a képességét.

A beszélő számár egyedülálló jelenség. Bölcseink csodát láttak benne, de különféleképpen magyarázták meg az esetet. A Talmudban gúnyosan említik Bileámot, aki azzal kérkedik,

hogy ő „ismeri a Fentiek akaratát”, de közben az derül ki, hogy szamarának gyakorlati megfontolásai is ismeretlenek előtte.

Nachmanides szerint a beszélő számár csodája Bileám számára jelentett figyelmeztetést, hogy ne próbálkozzék az ő megszokott varázslásaival és ne akarja elátkozni Izrael népét, mert az, aki megszólaltatja a szamarat, az arra is képes, hogy elnémítsa a helytelenül beszélőket...

A Midrás behatóan taglalja a témát és messzemenő következtetéseket is levon. Eszerint Bileám, aki az ókori Kelet „szellemóriásának” tartotta magát, kénytelen volt saját szamarának igazat adni. Maga az angyal is megerősítette ezt, mondván, a számár mentette meg Bileám életét. Ha nem tért volna ki előle, „téged megöltek volna és őt életben hagyom” (uo. 22, 33). S Bileám is belátja, hogy „vétkeztem, mert nem tudtam, hogy te állsz előttem” (uo. 34).

A Midrás még hozzáteszi, hogy a legoktalanabb állat (a számár) legyőzte legokosabb(nak hitt) embert (Midrás Rábbá).

A racionális Tóra-magyarázók elfogadható, ésszerű magyarázatot igyekeznek adni a beszélő számár „esetének” – ami nem könnyű feladat.

Maimonides, a Tévelygők Útmutatójában, próféciai vízióról beszél, mely szerint Bileámnak feltehetően csak úgy tűnt, hogy hallja.

Száádjá, a Gáon, azt tartja, hogy Bileám csak álmodta az egészet.

Ezek a magyarázatok, melyek alapjában véve egybecsengnek, érthetővé tesznek egyébként nehezen megmagyarázható dolgokat is. Például azt, hogy Bileám miért nem csodálkozik, hogy a szamara beszél hozzá? Vagy hol volt a két kísérője, akik nem tágtottak mellőle? Amennyiben álmodta Bileám, akkor minden egyéb kérdés felesleges.

Luzatto más irányból közelíti meg a problémát. Azt állítja, hogy az Írás – a számmal kapcsolatban – nem használja a beszél (dábér) igét, ami jelentheti azt is, hogy a számár ugyan kinyitotta száját, de csak a szokásos állati hangokat hallatta, iázott, amiből Bileám a saját fantáziájában keletkező szavakat értette ki. Viszont az sem tagadható, hogy – kettejük közül – a számár az, amelyik logikusan „beszél”, míg Bileám meghajol érvei előtt...

Naftali Kraus

HETI HÁFTÁRÁ

BÁLÁK

„Olyan lesz Jákob maradéka a többi nép között, mint az Örökkévalótól jövő harmat, mint a fűre hulló zápor... mint az oroszán az erdő vadjai közt, mint az oroszánkölyök a juhnyájuk közt: amerre jár, tipor és tép menthetetlenül.” (Michá 5:6-7.)

A Moreset városából való Michá próféta annak a négy prófétának egyike, akik Uzijáhu, Jotám, Áház és Jechizkijáhu júdeai királyok idejében egymás kortársai voltak. Fiatalabb volt társainál, Hoséánál, Ámosznál és Jesájáhunál: annyit tudunk róla, hogy i. e. 750-690 között élt, és Jotám uralkodása idején kezdett profétálni. Apja neve nem ismeretes. Vannak, akik bizonyos próféciai alapján azt gondolják, hogy falusi ember lehetett, aki elsősorban az elnyomott és kizsigerelt parasztság érdekeiért szállt síkra.

Mint Jesájáhunál, nála is megjelenik az ismert prófécia az ekevassá kovácsolt kardokról, az örök világbéke jelképe. Michá azonban azt is hozzáteszi: „Ha minden nép a maga istenének nevében jár is, mi az Örökkévalónak, a mi Istenünknek nevében járunk mindörökké.” (Mikeás 4:5.) Ezzel az örök értékű mondattal fogadta Sázár államelnök a pápát izraeli látogatásakor a Megido melletti határátkelőhelyen.

Michá egyik igen nagy hatású próféciját - arról, hogy Cion fel lesz szántva, mint a mező - Jeremiás könyve idézi (26:17-19.), ami példa nélkül áll a próféták történetében.

Micha könyvének hét fejezete közül az első négy Isten büntetésével fenyegeti a romlott Somron és Jeruzsálem lakosságát: a prófécia mindkét zsidó államnak, Izraelnek és Júdeának is szól. A továbbiakban a kizsákmányolókat ostromozza, és kikel az álpróféták tevékenysége ellen. Itt-ott vigasztaló szavakat szúr be két figyelmeztető mondat közé. A negyedik és a hetedik fejezet többnyire vigasztalás és a jobb jövő ígérete.

A háftára és a heti szidrá kapcsolata egészen egyértelmű. A próféta kendőzetlenül Isten nevében beszél, és eszébe juttatja a zsidó népnek, mit tervelt ellene Bálák, Moáb királya, és mit felelt neki Bileám, a kuruzsló. Megemlíti Sittimet is - ahol a nép súlyosan vétkezett -: „Akkor megismered Isten igaz tetteit!” (Uo. 6:5.)

Ez a történelmi visszapillantás egy képzelt bírósági tárgyalás keretében történik, ahol Michá az ügyész, és a zsidó nép a vádlott. A próféta Isten nevében kérdi a népet: mit vétettem?

BÁLÁK

Egy potenciális számár

„És az Örökkévaló megnyitotta a számár száját és ő mondja Bileámnak: mit tettem neked, hogy megütöttél engem immáron háromszor? Mondá Bileám a számárnak: mert csúfot üztél belőlem. Lenne csak kard a kezemben, meg is ölnék. A számár meg azt mondta Bileámnak: **A te szamarad vagyok, rajtam szamaragolsz régtől fogva, mindmáig. Szoktam-e ilyet tenni teveled? Bileám : nem**” (Bámidbár, 22, 28-30).

Bileám, az egyszerű kuruzsló, egyszerre csak prófétává lép elő, hogy a világ népei ne mondhassák: ha nekünk is megadatott volna, hogy olyan prófétánk legyen, mint Mózes! S ekkor jön a mezopotámiai kuruzsló, számárháton, hogy a moabita király parancsára, nagy jutalomért, kiátkozza a határhoz közeledő izraelitákat.

Útközben esik meg vele az az érdekes eset, hogy nőstény samara száját nyit és vitába száll gazdájával.

A továbbiakban a beszélő számárról lesz szó.

Küldetése helyére menvén, az úton, Bileám samara Isten angyalát pillantja meg, aki kivont karddal állt meg előtte. Az oktalan állat látja az angyalt, míg Bileám, a „próféta” nem lát semmit. A számár megpróbál kitérni az angyal elől, majd amikor ez nem megy, mivel szűk ösvényen halad, odaszoritja Bileám lábát egy kerítéshez. Miután ily módon sem képes kitérni, lefekszik Bileám alatt. Az meg dühében ütlelni kezdi a samarat, s akkor zajlik le a fenti „párbeszéd”.

* * *

Bileám samara nem az első és nem is az egyetlen állat a Bibliában, mely ember-módon megszólal. Megelőzte őt a kígyó az Éden-kertben, mely Évát csábította a bűnre. Erre az esetre egyébként olyan magyarázat született, miszerint a kígyó volt az állatok között a legokosabb (legfurfangosabb), s eredetileg tudott is beszélni, csak vétke folytán veszítette el ezt a képességét.

A beszélő számár egyedülálló jelenség. Bölcsseink csodát láttak benne, de különféleképpen magyarázták meg az esetet. A Talmudban gúnyosan említik Bileámot, aki azzal kérkedik, hogy ő „ismeri a Fentiek akarátát”, de közben az derül ki, hogy samarának gyakorlati megfontolásai is ismeretlenek előtte.

Nachmanides szerint a beszélő számár csodája Bileám számára jelentett figyelmeztetést, hogy ne próbálkozzék az ő megszokott varázslásaival és ne akarja elátkozni Izrael népét, mert az, aki megszólaltatja a samarat, az arra is képes, hogy elnémitse a helytelenül beszélőket...

A Midrás behatóan taglalja a témát és messzemenő következtetéseket is levon. Eszerint Bileám, aki az ókori Kelet „szellemóriásának” tartotta magát, kénytelen volt saját samarának igazat adni. Maga az angyal is megerősítette ezt, mondván, a számár mentette meg Bileám életét. Ha nem tért volna ki előle, „téged megöltelek volna és őt életben hagyom” (uo. 22, 33). S Bileám is belátja, hogy „vétkeztem, mert nem tudtam, hogy te állsz előttem” (uo. 34).

A Midrás még hozzáteszi, hogy a legoktalanabb állat (a számár) legyőzte legokosabb(nak hitt) embert (Midrás Rábbá).

A racionális Tóra-magyarázók elfogadható, ésszerű magyarázatot igyekeznek adni a beszélő számár „esetének” – ami nem könnyű feladat.

Maimonides, a Tévelygők Útmutatójában, próféciai vízióról beszél, mely szerint Bileámnak feltehetően csak úgy tűnt, hogy hallja.

Száádja, a Gáon, azt tartja, hogy Bileám csak álmodta az egészet.

Ezek a magyarázatok, melyek alapján véve egybecsengnek, érthetővé tesznek egyébként nehezen megmagyarázható dolgokat is. Például azt, hogy Bileám miért nem csodálkozik, hogy a samara beszél hozzá? Vagy hol volt a két kísérője, akik nem tágitottak mellőle? Amennyiben álmodta Bileám, akkor minden egyéb kérdés felesleges.

Luzatto más irányból közelíti meg a problémát. Azt állítja, hogy az Írás – a számárral kapcsolatban – nem használja a beszél (dábér) igét, ami jelentheti azt is, hogy a számár ugyan kinyitotta száját, de csak a szokásos állati hangokat hallatta, iázott, amiből Bileám a saját fantáziájában keletkező szavakat értette ki. Viszont az sem tagadható, hogy – kettejük közöl – a számár az, amelyik logikusan „beszél”, míg Bileám meghajol érvei előtt...

Támmuz 17.

חמישה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, וחמישה בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז--נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפסטמוס את התורה, והעמיד צלם בהיכל(תענית פרק ד:ו)

Öt dolog történt öseinkkel Támmuz hónap 17. napján, és öt Áv hónap 9-én. Támmuz 17-én összetörtek a kőtáblák, megszűnt az állandó áldozat, rést ütöttek a Város falán, Aposztémosz elégette a Tórát és bálványt állított a Szentélyben.

A Misna szűkszavú fogalmazása némi magyarázatra szorul.

1. „összetörtek a kőtáblák”. Mose rábénu midőn visszatért a kőtáblákkal negyven nap távollét után, kénytelen volt tapasztalni, hogy bálványt állítottak Izrael táborában. A Tóra és a hagyományos irodalom alapján nem lehet biztosan kijelenteni, hogy az aranyborjú bűnén való felháborodásában ő maga törte volna össze a kőtáblákat, de a szomorú végeredményt pontosan fogalmazza meg a misnai szöveg.

2. „megszűnt az állandó áldozat”. Egyértelmű, hogy a jeruzsálemi Szentélyben bemutatott mindennapi áldozatra utal a textus, de kérdéses, hogy az első, vagy a második Szentélyről van-e szó. Az ostromlott városba nem lehetett bevinni az áldozati állatokat, ezért szüneteltetni kellett a szolgálatot. A Gemarában olvasható gondolat alapján érthető meg leginkább, hogy mekkora is volt a jelentősége az áldozatbemutatás elmaradásának:

”כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידכם, (בבא קמא פב.ב)
„Amíg a (zsidó nép) szent szolgálatát végzi, nem eshet a kezetekbe...”

Alighanem napjainkra is érvényes ez a kijelentés. Ha népünk a megváltozott társadalmi viszonyok mellett kitart legfontosabb feladata az Ö-való szolgálata mellett, akkor a fennmaradása biztosítva van, a „másik út pedig járhatatlan”.

3. „rést ütöttek a Város falán”. A II. Szentély falát, az I. Szentéllyel kapcsolatban Jeremiás próféta könyvében olvashatjuk: „A negyedik hónapban, a hónap kilencedikén...Áttörtett a város” (Jeremiás 52: 6-7)

4. „elégette a Tórát Aposztémosz”. A történelem során többen is ráéreztek arra, hogy a zsidóság a fizikai pusztítást könnyebben átvészeli a szellemi értékeinek szétverésénél (elégetésénél). Ahogyan Szaádja gáon fogalmazott: „Népünk nem nép csak a Tórája által”. Ez a tett volt az egyik kiváltó oka a chasmoneusok lázadásának.

5. „bálványt állított a Szentélyben”. Első olvasatra úgy tűnik, hogy az előbb említett Aposztémosz nevéhez fűződik ezen esemény is, azaz a II. Szentély idején történt. Azonban a Jeruzsálemi Talmud alapján a polgári időszámítás előtti VII. században (Tehát az I. Szentély működésekor) Menasse júdeai király állította fel a bálványt.

E megpróbáltatásokra emlékezve rendelték el mestereink böjtöt Támmuz 17-re, amely hajnaltól estig tart. Olyan gyászszokásokkal terhelt háromhetes időszak veszi kezdetét szombat estétől, amelynek háláchikus előírásairól, szokásairól a jövő heti számban olvashatnak, illetve a tanítások alkalmával hallhatnak.

Mestereink választ kerestek arra a kérdésükre, vajon miért kapcsolódik az ünnepekről való tanulás öröme össze a gyász érzésével. Álljon itt egy lehetséges magyarázat a XVIII. század egyik legnagyobb mesterétől, a berdicsevi Lévi Jicchák rabbitól:

„Izrael szent népe mélységes gyászt tart a dreiwochen ideje alatt Jeruzsálem eleste, illetve a Szentély pusztulása okán, és más csapások miatt, amely népünket érte ebben az időszakban. Félő, hogy egy ilyen hosszú gyászos időszak a végső elkeseredés és a teljes csüggedés felé taszítaná testvéreink egy részét. Ezért olvasunk a Tórából a szívet vidámító ünnepek részletes leírását.”

A berdicsevi rebbe tanítását nem csupán a gyászos három hét idején hasznosíthatjuk. Mindig figyelmet kell fordítani arra, hogy szomorú események ne taszítsanak minket a kilátástalanság felé. Korunk népbetegsége a depresszió, vigyáznunk kell saját magunkra és (fele)barátaink lelki egészségére egyaránt. Ennek a legjobb módja az, ha az örömet, vidámságot megőrizzük, és mindennapjaink részévé tesszük.

Ezzel a gondolattal kívánok kellő lelkiezt a ránk váró „háromhét” idejére.

Taschlitzky Slomo a Nagyfuvarosban

Július 9-én látogatott el zsinagógánkba Kátai Katalin, bátyja László és egy izraeli unokatestvér, Dália Wasserberg társaságában. Elmondták, hogy dédnagyapjuk, Taschlitzky Slomo volt zsinagógánk kistemplomában látható ómertábla, az előimadkozó pulpitus előtt lévő siviszi tábla, a 111-es zszoltár és a heti imaszakaszokat hirdető tábla alkotója. Minden alkotásán szerepel neve és az évszám: 5690 (1930).

Taschlitzky Slomo a Nyugat-Ukrajnai Ternopoltól kb. 120 km-re lévő Chortkovi járásban található Dnyeper folyó közeli Zalishchiki kisvárosban élt a XIX. század végén. Karnagy volt, fiú énekkart vezetett, majd a cári időben besorozták és katonai énekkart is vezényelhetett. Az első világháború elején pogromok törtek ki és kiűzték a zsidó lakosságot. A Taschlitzky család tagjai is elmenekültek, a felnőttek külön-külön, ő maga dezertált az orosz hadseregből, és végül Budapesten a Népszínház utca 45. III. em. 31. sz. alatti lakásban éltek. Taschlitzky Slomo az 1930-as évek elején működhetett a Nagyfuvaros utcai templomban. Egy 1910-ből származó fotón Slomo Taschlitzky és felesége, Lajusz Sára gyermekeivel: Mózes (bal oldalt), Judit (jobb oldalt, állva), Sámuel és Margit. Klára nem szerepel a fotón, mivel 1911. 06. 15-én született.

Taschlitzky Slomo családjával 1910-ben

Taschlitzky Mózes kántor

Egyik fia, Mózes először Hollandiába ment kántorképzőbe, majd Londonba került, ahol a Goldens Green negyedben volt rabbi-kántor. Az Újság 1924.06.26-án írta: **"Magyar művész a berlini Oratórium-egyesület első tenoristája. Taschlitzky Mózes, a berlini Oratórium-egyesület első tenoristájává szerződtette. A művész már rendkívül fiatalon feltűnt kiválóan képzett hangjával, Óbudán volt főkántor, ahonnan tizennyolc esztendőskorában a hollandiai Arnheimba hívták meg főkántornak. Külföldön több ízben, mint magánénekes is szerepelt óriási sikerrel, s sikereinek betetőzése az a díszes pozíció, amivel a berlini Oratórium-egyesület a magyar művészt megtisztelte."**

Taschlitzky Slomo Judit lányának unokája Ferenczi (Fislovits) Hedvig, aki 1938-ban született Budapesten és 1962-ben telepedett le Párizsban. Ő Forrai Eszter néven ír verseket. Itt olvashatjuk egyik versét, amely annak lehet a bizonyítéka, hogy nagyapja a Teleki téri imaházban is alkotott. Versében a Slomo nevet Sámuelnek fordítja Salamon helyett.

Forrai Eszter

**SÁBÁT A TELEKI
TÉRI IMAHÁZBAN**

A falon fekete keretben
Az imák szavai
Örökértékű tanúvallomás
Nagyapám üzenetét olvasom
Keze írása, bibliai sorok
A gyökerek intő ujsa
Felém ragyog –
Taschitzky Samuel
Anyám apját hallom
Az egekből felém szólni
Nem tévedtem el
Vándorlásaim során
Dúslombú fatörzs
Családfánk fékezhetetlen „Kos”
unokájaként
A sófár kürtjét hallom

Forrai Eszter

Taschitzky Slomo síremlékén olvasható, hogy cházán, vagyis kántor volt, és 5704, Tévét hónap 19-én (1944. január 15.) hunyt el Budapesten tüdővészben. Sírhelye a Gránátos utcai ortodox temetőben látogatható.

g.t.

Nagyfuvaros Centenárium 33. – 34.

1998. február 24-én a művelődési miniszter Scheiber Sándor-díjjal tüntette ki Raj Tamás ny.főrabbit, a Makkabi Kiadó igazgatóját. A díjat 1995-ben Fodor Gábor akkori művelődési miniszter alapította. A kuratórium elnökeként Schweitzer József országos főrabbi méltatta a kitüntetett kiadói és irodalmi munkásságát.

Pesach első estén Deutsch László főrabbi köszöntötte a résztvevőket, a Haggada felolvasásában Weisz Ferenc főkantor és Fried Izidor vettek részt. A Mánistánát Pandzarisz Diána és Tamás valamint Antal Márk kérdezte. Második este a főrabbi, Fried Izidor és Jakab László olvasták a Haggadatát, Cser Erzsébet az ünnepi liturgiákból énekelt egy dalt. A Mánistanát ekkor a Szabados unokák kérdezték.

Vince Ferencet Deutsch László főrabbi köszöntötte 50. születésnapján.

Emor szombatján avatták felnőtté dr. Antal Péter és dr. Tóth Judit fiát, Márkot, akit Horovitz László készített fel.

Deutsch László főrabbi és Weisz Ferenc főkantor avatták fel Grünbaum Andor volt előimádkozó és Vadas Herman volt körzeti gabe sírkövét.

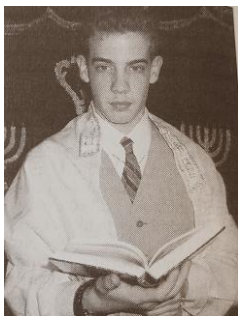
Deutsch László főrabbi visszatért az újpesti körzetbe, Radnóti Zoltán ötödéves rabbihallgatóként lett a hitéleti vezető.

Május 18-án a Nagyfuvaros utcai és a Thököly úti körzetet mutatta be az MTV 1 csatornájának „Az utódok reménysége” című műsora, május 21-én a Duna Televízió „Halld, Izrael!” című műsorában többek között az 1944-es ún. Népszínház utcai zsidó felkelésre emlékeztek.

Egy héttel Savuot előtt szombaton 49 éves korában súlyos betegség után elhunyt Gáspár Istvánné Streit Judit, Streit Sándor elnök nővére.

93 éves korában elhunyt Jakab László, a körzet elöljárója, aki alapításától hűséges látogatója volt zsinagógánknak.

Novemberben előbb „A zsidó hit századai” címmel Schweitzer József országos főrabbi, majd Schöner Alfréd főrabbi „Építsetek nekem szentélyt!” címmel, később Tatár György vallásfilozófus kétrészes előadásának első része volt „Ros Pinna – Zárókő” címmel Franz Rosenzweigről, a diaszpóra utolsó nagy teológusáról, végül Frölich Róbert főrabbi „Az ókori zsidó társadalom változásai a profétai iratok tükrében” címmel tartott előadást zsinagógánk klubestén.

1999. február 7-én Baruch Oberlander tartott templomunkban előadást a Kabbaláról.

Február 21-én „Fejezetek a zsidó kultúra és tudás történetéből” címmel Borsányi Schmidt Ferenc könyvtárigazgató tartott előadást „Haszidizmus és zsidó reneszánsz” címmel.

Trumá szombatján a Lauder iskolában tartották Gémesi Róbert (Smuel Mendel ben Gávriel) bár micváját. Weisz Ferenc főkantor éneke után Raj Tamás főrabbi, az iskola judaisztikai vezetője mondott avatóbeszédet.

Gémesi Róbert

Március 25-én a Budapesti Zsidó Hitközség választási közgyűlésén Pollák Jenőt és Streit Sándort is vezetőségi taggá választották.

Június 15-én a Dohány utcai zsinagógában rabbivá avatták Radnóti Zoltánt és Verő Tamást. A holocaust óta először nyílt lehetőség arra, hogy a Rabbiképző kis zsinagógája helyett a nagytemplomban avassanak rabbikat. Az ünnepségen a magyarországi rabbikar tagjain kívül megjelent Neuman Ernő romániai és Menáchem Meron izraeli főrabbi is. Radnóti Zoltán héberül mondta el köszönő beszédét.

Radnóti Zoltán rabbi avatása

Radnóti Zoltán rabbi (Smuel Cvi ben Ávrám, szül. 1971. november 18.) érettségi után tanult a jeruzsálemi Héber Egyetemen, vallási főiskolán, a Bnei Brak-i jesivában és az ELTE hebraisztika szakán is. Rabbitanulmányai idején volt rabbijelölt Miskolcon és Újpesten és a Nagyfuvaros utcai zsinagógában. 1993-tól tanított a Nagyfuvaros utcai zsinagóga Talmud Tóráján Raj Tamás főrabbi felkérésére. Első alkalommal a Noé szakaszt leinolta. 1997-ben kitűnő munkájáért elnyerte az Országos Rabbiképző Intézet Misna-pályázat díját, melyet Morgenstern Benő egykori nyíregyházi rabbi emlékére testvére, Miklós ajánlott fel. Szeptember 28-án Szukkot ünnepén 83 éves korában eltávozott közülünk Steuermann Antal, körzetünk volt elnöke. Síremléke a Kozma u.6, **11.p.-31.sor-20.**sírhelyen található.

A Steuermann család síremléke

2000. 01.18-án Pokorni Zoltán oktatási miniszter kezdeményezte, hogy minden évben április 16-án az általános és középiskolákban emlékezzenek meg a holocaustról.

Március 9-én „Az Utódok reménysége” című zsidó vallási műsorban a TV1 csatornán Radnóti Zoltán rabbi mutatta be a Nagyfuvaros utcai körzet tevékenységét.

Trumá szombatján Szentgyörgyi Róbertet szólították máftirként a tórához 50-ik születésnapján.

Töcáve szombatján Fried Izidor eredeti kárpátaljai nisach szerint imádkozott elő, majd elénekelt a háftárát 80-ik születésnapja alkalmából. A gazdag kidduson héber és jiddis dalok hangzottak el.

Pészach első estjén Jakab Lászlónak z'l izraeli unokahúga énekelt a Mánistánát, majd Fried Izidor kárpátaljai niszáchjával, Horovitz László judaisztikatanár a magyar diaszpórára jellemzően folytatta Haggadát. A kommentárokat Radnóti Zoltán fűzte a szöveghez.

Peszach második napján Szabados Ferencet köszöntötték 80-ik születésnapja alkalmából.

Április 16-án a Nagyfuvaros utcai körzet előljárói meghívták a Józsefváros 12 iskolájának növendékeit és történelem tanárait a templomba és a hitközség intézményeibe. A meghívást hat iskola fogadta el, s a két nap alatt mintegy 800-an látogattak el templomunkba. Streit Sándor elnök, Radnóti Zoltán rabbi, Pollák Jenő előljáró ismertették a zsidó hagyományokat az érdeklődőkkel. A rendezvényen jelen volt Csécei Béla polgármester is.

Májusi szombaton Korn András barmicvója 40-ik évfordulóját ünnepelte. Goldberger Hermant, a körzet előimádkozóját 70-ik születésnapján köszöntötte a kile és családja. Radnóti Zoltán rabbi és Streit Sándor elnök is üdvözölték az ünnepeltek.

Goldberger Herman

Chukat-Bálák szombatján volt dr. Rozner Rudolf és felesége Anna fiának, Avraham Cvi ben Ruben Chajim halevi barmicva avatása.

A Szimchát Tóra-i halvacsorán Gortvai Tibor, Gortvai Róbert és Radnóti Zoltán rabbi voltak a chátánok. Radnóti Zoltán rabbi hagyományt magyarázó beszéde és Donáth László lelkész személyes hangú megemlékezése után Cser Erzsébet énekelt. A vendégek között volt Zoltai Gusztáv, Garami László és **Verő Tamás** budai rabbi is.

Áldott emlékü édesapja, Steuermann Antal (Ávrám ben Jozsef Áháron z.c.l) örökös körzeti elnök emlékére fia, Steuermann József a Jahrzeit alkalmából egy ezüst tóramutatót ajándékozott a közösségnek.

Bensőséges ünnepség keretében zajlott zsinagógánkban Vadász László előljáró és felesége, Anci fél évszázados házassági évfordulója.

2001. április elsején Streit Sándort választották meg a BZSH elnökének.

December 23-án a Vasárnapi Hírek című lap közölte Radnóti Zoltán rabbi hanukával kapcsolatos írását.

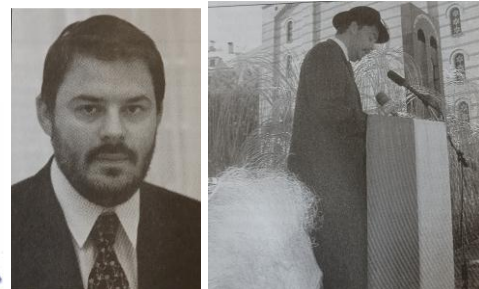

Radnóti Zoltán rabbi

2002-ben Pesach alkalmával mintegy 170 ünneplő egyre emelkedettebb hangulatban fogyasztotta a kötelezően előírt négy pohár bort. A kivonulás történetét Radnóti Zoltán rabbi mesélte el, magyarázva és aktualizálva az ősi Haggadát. Az afikománt az első nap a kile tagjai jól őrizték, ám a második napon Fonó Robinak sikerült elcsennie.

2003. tavaszán indult újra a Nagyfúvaros utcai körzet időszakos hírlevele, az Ígélet, Radnóti Zoltán rabbi, Illés András és Mester Tamás szerkesztésében. E kiadvány már 1993-tól a Talmud Tóra Alapítvány időszakos ingyenes hírleveleként volt kedvelt. 1995-től Bíró Tamás, 1996. novemberétől Balla Zsolt szerkesztette.

Radnóti Zoltán beszéde a Fánál

Egy esztendővel Mester Tibor z.l. elvesztése után családja egy Dávid-csillagot ábrázoló kővel jelölte meg sírját. Az évfordulón a körzet elnöke emlékezett meg a társról és barátról, majd emléktáblát helyeztek el a zsinagóga falán a körzet örökös elnökhelyettesének tiszteletére.

Augusztus 19-én Falus Judit és a debreceni Schwarcz Péter esküvői szertartását Radnóti Zoltán rabbi vezette, a kántori teendőket a menyasszony nagybátyja Kálmán Tamás látta el mintegy négyszáz résztvevő előtt.

dr.Pollák Jenő

Október 10-én kísértük minden élők utolsó útjára dr. Pollák Jenő Jákob ben Menáchem (1941-2003) jogászt, a tanítson a Neveléstudományi- és Szociális Munka Tanszéken állam- és jogtudományi alapismereteket, valamint munka- és szociális jogot. 4 évig a budapesti közgyűlésben és a nyolcadik kerületi önkormányzatban is tevékenykedett (Radnóti Zoltán rabbi búcsúztatójából).

Hanuka alkalmával Weisz Ferenc kántor vezetésével a talmud-tóras gyermekek Gál Dani segítségével elsajátított dalokkal készültek és szüleik és a törzsközösség részvételével tanítson

a Neveléstudományi- és Szociális Munka Tanszéken állam- és jogtudományi alapismereteket, valamint munka- és szociális jogot. 4 évig a budapesti közgyűlésben és a nyolcadik kerületi önkormányzatban is tevékenykedett (Radnóti Zoltán rabbi búcsúztatójából).

Hanuka alkalmával Weisz Ferenc kántor vezetésével a talmud-tóras gyermekek Gál Dani segítségével elsajátított dalokkal készültek és szüleik és a törzsközösség részvételével gyűjtötták meg az első gyertyát. Radnóti Zoltán rabbi és Streit Sándor elnök csokoládéval, Neumann Tibor színes ajándékokkal kedveskedett. A második gyertya meggyújtásakor közös vacsora volt Neumann Tibor és Zilber József támogatásával. Neumann Márta és barátai által készített sólet volt a fő fogás. Ünnepméltatót Slomovits professzor tartott. Az est végén Cser

Erzsébet, Kartal Zauza és Czebe Iván énekeltek a közösségnek.

2004. Ádár 1. előtti szombaton avatta fel Radnóti Zoltán, a közösség rabbija Goldberger Hermanné Lebovics Gyöngyi 15. jórcájtja alkalmára készített párojcheszt, melyet férje Goldberger Herman, a templom előimadkozója és családja adományozott a közösségnek.

Zájin Ádár alkalmával hagyományos halvacsorát rendezett a közösség. Radnóti Zoltán rabbi és Eliezer Slomovits tanításai után Iványi Gábor lelkész és Csécei Béla kerületi polgármester is szólt a közösséghez.

Purimkor a talmud-tórasok Verő Anikó vezetésével rajzolták meg Eszter könyvének képregényváltozatát. Purim ünnepének második napján Radnóti Zoltán

rabbi kezdeményezésére a Talmud Tóra oktatásban résztvevők és a Scheiber S. iskolából érkezett osztály tanulói a Megila olvasásnál egy-egy szakasz befejezésekor magyarul mondták el a történet lényegét, és az általuk festett képekkel illusztrálták az elhagzottakat.

Leánygyermeké született Szilágyi Zsuzsának és Győri Miklósnak, aki az Eszter nevet kapta.

A boldog nagyapa, Szilágyi Tamás a körzeti hírlevél kiadásának tevékeny támogatója volt.

Peszach félünnepének szombatján Alain Poch bár micváját ünnepelte családjá és a kile. A hibátlan előadás után Radnóti Zoltán rabbi köszöntötte az ifjú felnőttet.

Május végén volt Falus Péter unokájának névadása, aki a Lea nevet kapta.

2004. tavaszától Radnóti Zoltán körzeti rabbi a Károli Gáspár téri zsinagógában folytatta hivatását.

Megtisztelte közösségünket Barta János, Stuttgart főrabbi, aki a Perekről tartott érdekesítő drosét, majd a kiduson szólt a hetiszakasról.

Darvas István rabbijelölt, aki szombatonként a tóraolvasási funkciót látta el, egyik péntek este kitűnő tanítást adott. Schöner Alfréd főrabbi, az ORZSE rektora, mikor lehetősége volt, szombatköszöntő drosékat tartott zsinagógánkban.

Nyárvégén Gervai László, aki hétköznap a Nagyfuvarosban imádkozik és Hunyadi téri templomkörzet vezetője volt, Spitzer Marianneval

tartotta esküvőjét a Scheiber Sándor iskola aulájában. A szertartást Domán István főrabbi és Tóth Emil főkántor vezette.

Spitzer Marianne és Gervai László a hüppe alatt

A tízparancsolat szombatján szólították a Tóra elé dr. Révai Péter fiát, Slomo ben morénu háráv Élijáhut. Radnóti Zoltán rabbi adott tanítást a vigasztalás szombatja, a tíz ige és a zsidó gyermek kapcsolatáról.

Erev sabbat suva alkalmával Streit Sándor elnök és Mester György alelnök meghívására látogatott közösségünkbe David Admon, Izrael Allam

újonnan kinevezett nagykövete.

A reggeli szlichot imákon rendszerint sokan vettek részt, köztük Schöner Alfréd főrabbi, akinek tanításait áhítással hallgatták az egybegyűltek.

Az őszi ünnepek előtt jött körzetünkbe Zucker Immanuel kántorjelölt, akit azonnal megkedveltek a kile tagjai. Az ünnepi dallamokat Weisz Ferenc főkántor a tőle megszokott színvonalon recitálta.

Régi barátként üdvözölhettük Oláh János tanár urat, aki az ünnepekkel kapcsolatos magyarázatokkal szolgált a hívők nagy meglepedésére.

Szimchat Tóra vőlegényei Szenes Iván, Schiller Péter, és Darvas István rabbijelölt voltak. Meghívott vendégünk volt a kerület polgármestere, Csécesei Béla, aki üdvözölte közösségünket. A jóízűen elfogyasztott vacsora után, körzetünk régi szokása szerint „elárvereztük” a bencsolást, amit Mester György kitűnő humorral és kiváló „eredménnyel” abszolvált.

2004. október 8.

ב"ה

Emberbarát

A NAGYFUVAROS UTCAI KÖRZET HETILAPJA

Schöner Alfréd főrabbi

Az 5765 (2004) évben Szimchát Tóra ünnepe után, a Böresit hetiszakasszal indult útjára az Emberbarát, a Nagyfuvaros utcai körzet hetilapja. Schöner Alfréd főrabbi hetente közölt írásaival, különösen az első évfolyamban, megalapozta a hetilap vallási tartalmát.

Egy délutáni ima keretében 91-ig születésnapján köszöntötték Gálfy Miklóst, aki "előimádkozta" a minchet.

Streit Sándor gratulál az immár felnőtt korba lépett Vejkey Bernadettnek.

Október 24-én templomkörzetünkben **Deutsch Róbert** főrabbi avatta fel bát micva ünnepség keretében Vejkey Dettit, körzetünk ifjú tagját.

Október 28-án emléktábla avatásra került sor az Erdélyi utca 19 számú ház falán. A Józsefvárosi Önkormányzat a Holocaust 60. évfordulója alkalmából készítette az emléktáblát a kerület zsidó áldozatai emlékére. Avató beszédet mondott Csécesei Béla polgármester, Hárs Gábor a terület országgyűlési képviselője. Emlékbeszédet tartott Streit Sándor, körzetünk elnöke. A mártírok emlékére Schöner Alfréd főrabbi, rektor és Zucker Immanuel kántor mondtak imát.

Novemberben vasárnaponként négy alkalommal Talmud tanítást tartott dr. Schöner Alfréd főrabbi. A tanulás minden alkalommal a Mincha és Máviv imádkozás között volt.

November 19-ei írásában Schöner Alfréd főrabbi az újhaldhirdetés előtti Jom Kipur Kátán hagyományára hívta fel a figyelmet. Továbbá emlékezett és emlékeztetett a régi Nagyfuvaros nagyjairól. Arról, hogy 8-10 éves korában Reb Smilovics vezette kórusban szerepelt. A kóristák ekkor havi 3 forint

fizetést is kaptak, ami elegendő volt 6 gombóc fagyira. Gerendai Bandira, a tenoristára, aki később karmester és kántor lett ugyanitt. Emlékezett az Operából kinézett, briliáns humorú

Szűcs Gáborra és a basszista Waldmann Tiborra. A legragyogóbb hangú kántorra, Stern Lászlóra, akinek egyik testvére, Moshe Robi Stern, a leghíresebb élő kántor volt, unokaöccse, Péter, magyar operaénekes, Ervin, a kántor és pedagógus, Tamás, a körzeti elnök, gyönyörű hanggal és kiváló humorral. Amikor Szlicheszkor (Szlichot), a zsidó újévet megelőző vasárnap, Stern László imádkozott elő, kórus kíséretével, megtelt a Nagyfuvaros utcai zsinagóga. Kora hajnalban érkeztek szerte a városból, s talán még vidékről is a hívek, hogy hallgathassák az imát. Felejthetetlen élmény volt. Sík Ernő másodkántorként, tóraolvasóként szolgálta a közösséget, majd a Rabbiképző Talmud tanára lett.

Darvas György, aki a templomi szolgálatot Grünbaum Andortól „örökölte”, és azóta is becsülettel végezte, nagyszabású, bőséges traktát adott szombat délután a Solajs Szöudajsz keretében, születésnapja alkalmából.

Darvas György

Gömöri János és Simon Sándor

December 8.-án rendhagyó Chanuka ünnepséget rendezett a körzet közösen az ORZSE-vel, a könnyed sport jegyében. A Mááriv ima után a résztvevők jóízűen elfogyasztották a hanukai fánkokat, és utána asztaliteniszben, biliárdban, sakkban, csocsóban, kártyajátékokban és trenderliben jeleskedtek. Az ünnepségünkön részt vettek a az ORZSE tanárai és hallgatói is.

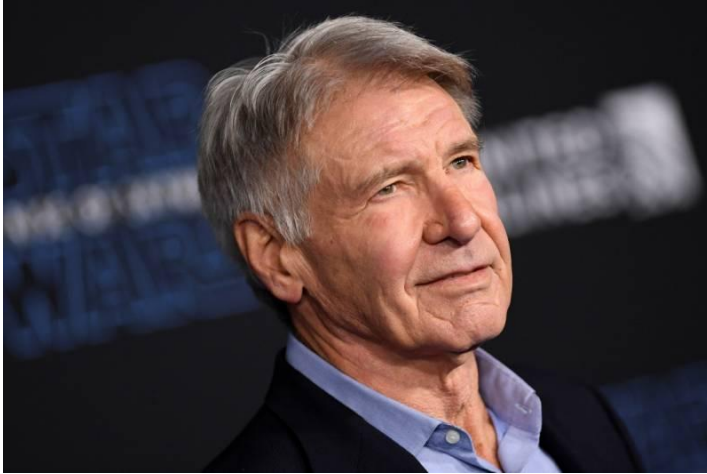
December 12-én tartották Goldberger Rachel Noémi (Golde Mirl) Bát Micva ünnepségét. Dov Lévi, a Wesselényi utcai iskola rabbija végezte az avatási szertartást. Az ünnepeltet köszöntötte Schőner Alfréd főrabbi és Herczog László, az ortodox hitközség főtitkára is.

g.t.

80 éves lett Harrison Ford, a világ legvagányabb zsidó színésze

Van az a csibészes, öntudatos mosoly a szája sarkában, amitől még ma is olyan jóképű és kiszámíthatatlan, olyan jóra való csibész, mint Han Solo kapitány, akinek még a szeme sem áll jól, de kockáztatja az életét azonnal, ha kell, a lázadók reménytelennek látszó ügyéért.

Harrison Ford. Fotó: Valerie Macon / AFP)

Harrison Ford 1942. július 13-án látta meg a napvilágot Chicagóban, apja, John színészből lett biztosítási ügynök volt, anyja, Doroty rádiós hangjátékoknak kölcsönözte a hangját, emellett hirdetési vezetőként dolgozott. Gyerekkorában cserkész volt, így olyan kalandor volt ő is, akár Han Solo kapitány.

Ezelőtt 80 évvel két óhazájában üldözött kisebbség képviselőjének frigyéből amerikai legenda,

világbíró csecsemő született. Harrison Ford, Indiana Jones, Han Solo kapitány édesapja ír katolikus, édesanyja pedig zsidó volt. Így születnek az amerikaiak, annak a földnek a lakói, amelynek keleti partján a Szabadság-szobor köszönti az érkezőt, Európa távozó lányát és fiát, talapzatán a híres zsidó költő, Emma Lazarus híres sorai olvashatók a Kitagadottak Anyjáról, amely úgy hívja az érkezőket: "Jöjjen fát, nincstelen./ A tömeg, mely szabadságért zihál./ Nyomorgó söpredékek kell nekem./ A viharvert hontalanokra vár/ Arany kapum, hol fáklyám emelem". azokra vár Amerika, akikre máskülönben nem vár senki, a nyomorgó söpredékre, a megaláztatottakra, az üzöttekre. Így találunk itt egymásra ír katolikusok és zsidók, hogy Harrison Fordot nemzzék a szabadság véget nem érő dicsőségére.

Amikor megkérdezték tőle, melyik vallás nevelte, azt felelte, hogy a szülei a Demokrata Pártban hittek és félig viccnek szánta. De hát ez a liberalizmus, vagyis a szó amerikai értelmében baloldaliság volt a közös vallása mindazoknak, akiket a Kitagadottak Anyja vont féltőn kebelére, a szabadságszobor. Ford maga is szorgos környezetvédő, az amerikai háború ellenzője, a Dalai Láma és Tibet szabadságának és a fegyvertartás korlátozásának híve.

Hosszú időn keresztül nem sok babér termett számára Hollywoodban, a Csillagok háborújába is szinte véletlenül keveredett bele. Onnantól pedig mítoszi hőssé vált, pedig ő volt az egyetlen, akinek sem nemesi származása, sem időtlen bölcsessége, sem fénykardja nem volt, az Erő sem járta át, csak helyén volt a szíve és az esze, kedves volt, bátor, szemtelen, mégis lovagias, simlis, inkorrekt és önfeláldozó. hősies lóköető, cowboy a világűrben, az egyetlen igazi amerikai. Az egyetlen férfiakarakter, akivel igazán azonosulni lehetett a végtelen, világot berendező történetben. minden fiú szerelmes volt Leia hercegnőbe és csodálta Han Solo kapitányt, a csempészt és jediset játszott, de azért a valódi szerepmódel mindenki számára Han Solo volt. Indiana Jones, amelyben Lucas mellett Spielberg is szerepet vállalt, már csak ráadás volt.

Megkérdezték tőle, hogy inkább ír katolikusnak vagy zsidónak tartja-e magát, belarusz zsidók sarjaként és úgy találta válaszul, hogy emberként inkább ír katolikus, színészként inkább zsidó.

Nehéz lemondanunk Harrison Fordról és nem is kell, hiszen napjainkban is népszerű színész, 2023-ban érkezik a legújabb Indiana Jones-film, illetve már javában zajlik az 1923 című sorozat forgatása, amelyben Helen Mirren oldalán lesz látható. Magyarországi tartózkodása idején a legkülönbözőbb helyszíneken bukkant fel, járt bringajavító műhelyben, ahol kávé főzött az alkalmazottaknak, dunántúli csárdában szelfizett az alkalmazottakkal, mindenhol imádták és imádjuk mi is.

Szóval a csempész és lázadó, az Ezeréves Sólyom zsidó kapitánya és a világ egyik legnépszerűbb kalandor régésze 80 éves lett. Isten éltesse!

TEPLOMI IMAIDÓK

2015. júl. 3. – 2015. júl. 10.

	Reggel	Este
03. péntek	7,00	19,00
04. szombat	8,00	20,45
05. vasárnap	8,00	19,00
06. hétfő	7,00	19,00
07. kedd	7,00	19,00
08. szerda	7,00	19,00
09. csütörtök	7,00	19,00
10. péntek	7,00	19,00

július 5. vasárnap: Támuz 17.

Böjtnap.

A böjt 2,41-től 21,13-ig tart

Gyertyagyújtás legkésőbbi időpontja BP.-en:

júl. 15. péntek	20,19
júl. 22. péntek	20,12

Szombat kimenetele:

júl. 16. szombat	21,35
júl. 23. szombat	21,27

Szakaszunk – Bálák (4Mózes 22:2–25:9.) – részletesen leírja, hogyan bérelte fel páni félelemben Bálák, Moáb királya Bileámot, a mezopotámiai varázslót, hogy jöjjön ésátkozza ki a határon felvonuló, Kánaánba készülő zsidó népet. Ezt Bileám „legjobb tudása szerint” meg is kísérli, de csütörtököt mond: átok helyett áldás jön a szájából.

www.zsido.com

ESEMÉNYEK

Dr. Godberger Tamás előljáró úr Jahrzeit-ot tartott anyai nagymamája után. Ebből az alkalomból szombaton délelőtt kiddust adott, és felemlítette gyermekkori élményeit. Streit elnök úr megköszönte a kiddust és jó egészséget kívánt a Goldberger családnak.

Az előző időszakban a kinyomtatott újság nem tartalmazta azt, hogy Bihari László úr 2022. 06. 18-án Jahrzeitot tartott apai nagymamája, Bihari Bertoldné és Müller Nándor (Nátdu) után. Az imádkozás után tikunt adott az eltávozottak emlékére.

Támuz 17-én történt a két kőtábla (a rávéselt Tíz Parancsolattal) széttörése, megszűnt a „korbánt tamid” (a mindennapi áldozat) hozatala a Szentélybe, elégett a Tóra, és bálványt állítottak a Szentélyben. E tragikus eseményekről való megemlékezésésként bölcseink támuz hónapban a 17. napot böjtnapnak hirdették, és ettől a naptól kezdve év hó 9-ig három gyászhetet tartunk. Zakariás próféta látomása szerint (8./19.) a jövőben támuz 17., év 9., tévét 10. És tisri 3. (com Gedáljá) böjtnapok örvendetes ünnepnapokká fognak válni. Ámen, így legyen!

Eliezer Slomovits

A böjtöt az idén –, a szombati böjt-tilalom miatt egy nappal később, július 17-én, vasárnap tartjuk!

Kiadja: Nagyfuvaros utcai Templomkörzet

✉ Budapest. 1084 Nagyfuvaros utca 4. ☎ 334 27 31

✉ nagyfuvaros@gmail.com

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Andrassy Béla

LÉVI 3. ÉVES HAJVÁGÁSA

Nagy sürgés-forgás volt itt a hét elején, különleges ünnepségre készülődtek, a rabbi fiának első hajvágására, melyet a hagyomány szerint betöltött harmadik életévben végeznek el. Itt volt a rabbi édesapja is, aki nagyon híres rabbi kinn, Izraelben. Sokan jelentek meg a ceremónián, szinte valamennyi lubavicsi rabbi jelen volt. Köves Slomo rabbi üdvözölte a jelenlévőket és gratulált a Glitzenstein családnak. Az ünnepséget Streit Sándor elnök úr nyitotta meg a Nagy Fuvaros utcai körzet nevében, és tolmácsolta a Jó kívánságait az egész családnak! Az estébe hajló ünnepség jókedvűen zajlott, gyomor nem maradt üresen, torok nem maradt szárazon!

Emberbarát klub

IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB”-ja, rendezvényeire várjuk kilénc tagjait.

Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését.

Következő klubrendezvényt **július 20-án, szerdán délelőtt 10 órától** tartjuk a földszinti klubteremben.

Zinner Jutka klubvezető